

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 5. februar 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Rebekka Have Enevold-
sen
Sagsnr.: 2019-0030-3220
Dok.: 1332679

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 416 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 27. november 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 416 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil justitsministeren kommentere artiklen ”Dement mand hives ind på anklagebænken: En uklædelig retssag” Fyens Stiftstidende den 27. november 2019, og forholde sig til, om det efter ministeren opfattelse kan være meningen, at man trækker en dement, ældre mand i retten for en episode, som den pågældende ikke kan huske? Vil ministeren supplerende kommentere på, om regeringen agter at ændre lovgivningen, således at plejepersonale ikke skal trække demente eller sindslidende igennem retssystemet for at få erstatning for et overgreb?”

Svar:

1. Jeg har stor forståelse for, at det kan stille en plejer i et svært dilemma, hvis vedkommende føler sig nødsaget til at politianmelde en person, som plejeren til daglig drager omsorg for.

Jeg er også grundlæggende enig i, at demente eller sindslidende personer ikke skal trækkes igennem retssystemet alene for, at den plejer, der har været udsat for vold, kan få erstatning. I dag dispenserer Erstatningsnævnet imidlertid allerede i vidt omfang fra kravet om politianmeldelse i sager, hvor plejepersonale mv. udsættes for vold eller lignende i forbindelse med arbejdet, når den manglende anmeldelse er begrundet i generelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn. Der gælder således ikke et absolut krav om politianmeldelse for at kunne opnå erstatning, men det er selvfølgelig vigtigt, at plejerne er bekendt med dette inden, de indgiver en anmeldelse til politiet.

Det kan herudover oplyses, at regeringen har nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe under Beskæftigelsesministeriet, der skal afdække ansattes mulighed for erstatning, når de udsættes for vold mv. på arbejdet. Spørgsmålet om erstatning forventes behandlet i arbejdsgruppen, som forventes at afslutte sit arbejde i foråret 2020.

2. Uagtet at det altså i disse sager i vidt omfang er muligt at dispensere fra kravet om politianmeldelse i forhold til spørgsmålet om erstatning, så er der ingen tvivl om, at det bedste ville være, hvis vi kunne undgå sådanne ulykkelige sager, hvor plejepersonale udsættes for vold. Det er derfor vigtigt, at vi sætter ind med forebyggelse.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet et bidrag fra Sundheds- og Ældreministeriet om forebyggende indsatser i forhold til bl.a. vold i ældreplejen. Sundheds- og ældreministeren har oplyst følgende:

”Det er vigtigt at slå fast, at når mennesker med demens bliver udadreagerende, er det ofte et symptom på, at der er noget galt. Vi skal derfor gøre, hvad vi kan for at få fat i roden til problemet og sikre, at mennesker med demens får den støtte, pleje og omsorg, som de har brug for.

Den udadreagerende adfærd, som kan komme til udtryk verbalt i form af råb og trusler eller fysisk, hvor en person optræder voldeligt, uroligt eller ved grænseløs adfærd, kan have både fysiske og psykiske konsekvenser for personen med demens og plejepersonalet. Adfærd, der kan medføre utryghed og manglende trivsel for beboerne og personalet på et plejehjem. Da tryghed og trivsel er bærende elementer i ældreplejen, er der løbende fokus på såvel de problematikker som udadreagerende adfærd hos mennesker med demens kan medføre, som hvad udadreagerende adfærd er udtryk for.

Sundhedsstyrelsen har i 2019 udmøntet en handlingsplan for forebyggelse og håndtering af udadreagerende adfærd i ældreplejen, hvis initiativer har som formål, at sætte retning for og styrke de indsatser som kan påvirke arbejdsmiljø og trivsel i ældreplejen i en positiv retning.

Ligeledes har regeringen med aftalen om udmøntning af reserver til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområder fra efteråret 2019 prioriteret 244 mio. kr. til en opfølgning på den nationale demenshandlingsplan. Her er der bl.a. afsat midler til praksisnært kompetenceløft, at flere kommuner kan få glæde af demensrejseholdene samt flere, bedre og mere fleksible aflastningstilbud. Initiativer der bl.a. kan være med til at mindske udadreagerende adfærd fra mennesker med demens.

Samtidig har regeringen med økonomiaftalen for 2020 løftet kommunernes økonomi med 1,7 mia. kr. sammenlignet med året før. Dette svarer til mere end de sidste fire års kommuneaftaler tilsammen. Med økonomiaftalerne har vi dermed prioriteret velfærden og skabt et råderum til at håndtere både den demografiske udvikling og samtidig styrke kernevelværdien. Der er vigtigt med tid til omsorg. Jeg er derfor glad for, at vi med årets økonomiaftaler har taget et skridt i den rigtige retning og har lagt en bund under velfærden.”

3. Anklagemyndigheden har i dag mulighed for at meddele tiltalefrafald i visse sager, hvor demente personer begår vold mod plejepersonalet. Det vil

f.eks. kunne ske, hvis der er tale om meget begrænset vold, og der ikke er sket betydelig skade på forurettede.

I de mere alvorlige sager, hvor der ikke sker tiltalefrafald, er jeg enig i, at det er vigtigt at finde den rette balance mellem på den ene side offerets ret til at få sin sag behandlet i retssystemet og på den anden side hensynet til den demente.

Jeg vil derfor være åben for at overveje og drøfte gode forslag, herunder på baggrund af arbejdet i den tværministerielle arbejdsgruppe om erstatning. Det skal i den forbindelse bemærkes, at statsadvokaterne pt. arbejder på en redegørelse om praksis for tiltalefrafald, som forventes at foreligge i første halvår af 2020.

Der henvises i øvrigt til Justitsministeriets besvarelse af 5. november 2019 af spørgsmål nr. 73 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg og den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 288 (Alm. del) fra Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg.